

Вих.№206 від 12.10.2011 р.

**Начальнику Державної податкової
інспекції у Московському районі
м.Харкова**

61121, м.Харків, вул.Світла, 5

ЗАПЕРЕЧЕННЯ

на Акт планової виїзної перевірки
№2870/22-014/22684157 від 10.10.2011 р.

Згідно Акту планової виїзної перевірки №2870/22-014/22684157 від 10.10.2011 р. Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» за період діяльності з 01.07.08 по 30.06.11 звинувачується у порушенні абз.2 п.п.7.11.9 п.7.11 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та абз.2 п.157.11 ст.157 Податкового Кодексу України.

Ось ці норми: абз.2 п.п.7.11.9 п.7.11 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»:

Незалежно від положень абзацу першого цього підпункту, у разі коли неприбуткова організація отримує дохід з джерел, інших ніж визначені відповідними підпунктами 7.11.2 – 7.11.7 цього пункту, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих з таких інших джерел, зменшена на суму витрат, пов'язаних із отриманням таких доходів, але не вище суми таких доходів.

абз.2 п.157.11 ст.157 Податкового Кодексу України.

Незалежно від положень абзацу першого цього пункту, у разі якщо неприбуткова організація отримує дохід із джерел, інших, ніж визначені пунктами 157.2-157.9 цієї статті, така неприбуткова організація зобов'язана сплатити податок на прибуток, який визначається як сума доходів, отриманих із таких інших джерел, що зменшена на суму витрат, пов'язаних з отриманням таких доходів, але не вище суми таких доходів.

Майже ідентичні за змістом норми. Стає зрозумілим, що кредитна спілка звинувачується у тому, що не сплатила податок на прибуток з доходу, отриманого з джерел, інших, ніж визначені п.п.7.11.2 – 7.11.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.157.2-157.9 Податкового Кодексу України. Тож звернемось до цих норм. Між тим, діяльності кредитної спілки стосуються тільки п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», згідно якого:

7.11.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "в" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок та пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законодавством;

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

та п.157.4 Податкового Кодексу України, згідно якого:

157.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті "в" пункту 157.1 цієї статті, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок або пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законом;

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань;

дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

Знову бачимо, що ці норми майже ідентичні. Аналізуючи ці норми та співставляючи з діяльністю Кредитної спілки «САМОПОМІЧ», розуміємо, що ніяких доходів з інших джерел, ніж перелічені у п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та у п.157.4 Податкового Кодексу України, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» ніколи не отримувала з моменту свого заснування у 1994 році. До речі, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» є найстарішою кредитною спілкою в Україні. Між тим, навіть не всі з перелічених доходів кредитна спілка отримувала. Так, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» ніколи не отримувала ніяких дотацій і субсидій. Проте отримувала внески (членські внески) у випадках та на потреби, передбачені законодавством, а також доходи від операцій з активами. При цьому перелік видів тих доходів є дуже малим, бо ч.1 ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» визначений вичерпний перелік дозволених кредитній спілці видів господарської діяльності, а саме:

Стаття 21. Господарська діяльність кредитної спілки

1. Кредитна спілка відповідно до свого статуту:

приймає вступні та обов'язкові пайові та інші внески від членів спілки;

надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі. Отримувати кредити від імені членів кредитної спілки можуть також фермерські господарства та приватні підприємства, які знаходяться у їх власності. Розмір кредиту, наданого одному члену кредитної спілки, не може перевищувати 20 відсотків від капіталу кредитної спілки;

залучає на договірних умовах внески (вклади) своїх членів на депозитні рахунки як у готівковій, так і в безготівковій формі. Зобов'язання кредитної спілки перед одним своїм членом не можуть бути більше 10 відсотків від загальних зобов'язань кредитної спілки;

виступає поручителем виконання членом спілки зобов'язань перед третіми особами;

розміщує тимчасово вільні кошти на депозитних рахунках в установах банків, які мають ліцензію на право роботи з вкладками громадян, об'єднаній кредитній спілці, а також придбаває державні цінні папери, перелік яких встановлюється Уповноваженим органом, та паї кооперативних банків;

залучає на договірних умовах кредити банків, кредити об'єднаної кредитної спілки, кошти інших установ та організацій виключно для надання кредитів своїм членам, якщо інше не встановлено рішенням Уповноваженого органу. Загальна сума залучених коштів, у тому числі кредитів, не може перевищувати 50 відсотків вартості загальних зобов'язань та капіталу кредитної спілки на момент залучення;

надає кредити іншим кредитним спілкам, якщо інше не встановлено рішенням Уповноваженого органу;

виступає членом платіжних систем;

оплачує за дорученням своїх членів вартість товарів, робіт і послуг у межах наданого йому кредиту;

проводить благодійну діяльність за рахунок коштів спеціально створених для цього фондів.

Провадження кредитною спілкою іншої діяльності, крім передбаченої цим Законом, не допускається.

...

Але навіть з цього невеличкого переліку Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» здійснювала не всі види господарської діяльності, а лише:

1. приймала вступні та обов'язкові пайові та інші внески від членів спілки;
2. надавала фінансові кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості;
3. надавала кредити іншим кредитним спілкам.

З того кредитна спілка і отримувала доходи. Вступні, обов'язкові пайові та інші внески від членів кредитної спілки самі по собі за законодавством вважаються доходом. А от укладання кредитних договорів та надання фінансових кредитів не є доходом. Згідно п.6 ч.1 ст.4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»:

Стаття 4. Фінансові послуги

1. Фінансовими вважаються такі послуги:

...

6) надання коштів у позику, в тому числі і на умовах фінансового кредиту;

Згідно п.3 – 5 ч.1 ст.1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»:

3) фінансовий кредит – кошти, які надаються у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк та під процент;

4) фінансові активи – кошти, цінні папери, боргові зобов'язання та право вимоги боргу, що не віднесені до цінних паперів;

5) фінансова послуга – операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, – і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів;

Згідно ст.536 Цивільного кодексу України:

Стаття 536. Проценти

1. За користування чужими грошовими коштами боржник зобов'язаний сплачувати проценти, якщо інше не встановлено договором між фізичними особами.

Тож проценти за фінансовим кредитом – це плата за користування грошовими коштами, а надання кредитною спілкою фінансових послуг у вигляді фінансових кредитів є засобом

отримання процентів. При цьому, кошти, що складають суму фінансового кредиту, є фінансовим активом.

Згідно п.1.10 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»:

1.10. Проценти - дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора у вигляді плати за використання залучених на визначений строк коштів або майна. До процентів включаються:
платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;
платіж за використання коштів, залучених у депозит;
платіж за придбання товарів у розстрочку.
Проценти нараховуються у вигляді відсотків на основну суму заборгованості або фіксованих сум. ...

Згідно п.п.14.1.206 Податкового кодексу України:

14.1.206. проценти - дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора як плата за використання залучених на визначений або невизначений строк коштів або майна.
До процентів включаються:
а) платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;
б) платіж за використання коштів, залучених у депозит;
в) платіж за придбання товарів у розстрочку;
г) платіж за користування майном згідно з договорами фінансового лізингу (оренди) (без урахування частини лізингового платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта фінансового лізингу);
г') винагорода (дохід) орендодавця як частина орендного платежу за договором оренди житла з викупом, сплачена фізичною особою платнику податку, на користь якого відступлено право на отримання таких платежів.
Проценти нараховуються у вигляді відсотків на основну суму заборгованості чи вартості майна або у вигляді фіксованих сум.

А отже, проценти за користування (використання) наданими у кредит коштами – це дохід кредитної спілки. При цьому, це дохід саме від операцій з активами. Та ще і в силу абз.2 п.п.7.11.13. Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.п.14.1.268 Податкового Кодексу України проценти є пасивними доходами. Тож доходи Кредитної спілки «САМОПОМІЧ» у вигляді вступних, обов'язкових пайових та інших внесків від членів спілки, а також проценти за надані фінансові кредити як дохід від операцій з активами, в силу п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» були звільнені раніше та в силу п.157.4 Податкового Кодексу України і зараз звільнені від оподаткування.

У п.3.1.3 Акту перевірки Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» звинувачується у заниженні «задекларованих кредитною спілкою показників рядку 10 Податкового звіту про використання коштів неприбутковими установами і організаціями «Сума доходів з інших джерел, що підлягає оподаткуванню», «Дохід з інших джерел, що підлягає оподаткуванню»». Але ж, як зазначено вище, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» здійснювала тільки передбачену Законом України «Про кредитні спілки» діяльність і отримувала лише доходи, які в силу п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.157.4 Податкового Кодексу України звільнені від оподаткування. Інших джерел доходів, як і доходів з інших джерел, не було. Конкретизованіше звинувачення міститься далі, а саме: «В порушення абз.2 п.п.7.11.9. п.7.11. ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» ..., абз.2 п.157.11. ст.157. Податкового Кодексу України ... до складу «Сума доходів з інших джерел, що підлягає оподаткуванню», «Дохід з інших джерел, що підлягає оподаткуванню» ... не включено відсотків, отриманих за кредитами під заставу ювелірних виробів наданих кредитною спілкою як таких, що отримані від діяльності іншої, ніж зазначено у: п.п. 7.11.4 п.7.11 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» ..., п.157.4. ст.157. Податкового Кодексу України». Більш безглузде звинувачення навіть важко придумати!

Тож знову повертаємось до п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку

7.11.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у абзаці "в" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок та пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законодавством;

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань; дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або у межах благодійної, у тому числі гуманітарної допомоги чи технічної допомоги, що надаються таким неприбутковим організаціям відповідно до умов міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

та п.157.4 Податкового Кодексу України:

157.4. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у підпункті "в" пункту 157.1 цієї статті, отримані у вигляді:

коштів, які надходять до кредитних спілок або пенсійних фондів у вигляді внесків на недержавне пенсійне забезпечення або внесків на інші потреби, передбачені законом;

доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань; дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.

Як бачимо, ні про які види діяльності у цих нормах не йдеться. А йдеться про доходи, які звільняються від оподаткування. Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій у вигляді доходів від здійснення операцій з активами. Для кредитної спілки доходом від здійснення операцій з активами є проценти (не "відсотки", як у Акті перевірки, а саме проценти), отримані за користування наданими фінансовими кредитами. Тобто, актив – це сума наданих у кредит коштів, а дохід – проценти, отримані за користування, коштами наданими у кредит, операція – надання коштів у кредит. Все, і будь-яка застава, чи то ювелірних виробів, чи то побутових предметів, чи то іпотека нерухомості, чи то навіть інший вид забезпечення, - порука, притримання, неустойка тощо, чи навіть відсутність будь-якого забезпечення, ніякого значення не мають. Ані Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств», ані Податковий Кодекс України не містять, крім зазначених у п.п.7.11.4 та у п.157.4, відповідно, будь-яких інших обов'язкових умов для визнання доходу неприбуткової організації таким, що звільняється від оподаткування, чи таким, що оподатковується.

«Кредити під заставу ювелірних виробів» як окремий вид діяльності – це вигадка перевіряючих. Чому вигадка? А хоча б тому, що питання визначення (класифікації) видів економічної діяльності знаходяться далеко поза межами компетенції ревізорів - інспекторів з районної податкової інспекції. Ці питання віднесені законодавством до компетенції державного органу зі статусом центрального. Так, Наказом №375 від 26.12.05 Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики затверджено національний класифікатор України "Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) (NACE, Rev. 1.1-2002) ДК 009:2005", у якому відображені всі види економічної діяльності, що існують в Україні. Між тим, такого виду діяльності, як "кредити під заставу ювелірних виробів" у Класифікаторі нема. Вид

економічної діяльності: "надання кредитів", що має код 65.22.0 є, а "кредити під заставу ювелірних виробів" нема. Навіть нема нічого схожого. До речі, саме з кодом "65.22.0 надання кредитів", і тільки з ним єдиним, Кредитна спілка "САМОПОМІЧ" зареєстрована у Державному реєстрі підприємств та організацій України (ЄДРПОУ).

Насправді, у вигаданому ревізорами-інспекторами "виді економічної діяльності" ("кредити під заставу ювелірних виробів") йдеться щонайменше про два різних окремих правочини: перший – надання фінансового кредиту, а другий – забезпечення виконання зобов'язання. Навіть оформлюються вони зазвичай різними письмовими договорами. Умови надання кредиту, всі права і обов'язки кредитора і позичальника, у тому числі і щодо сплати процентів, визначаються у письмовому кредитному договорі. А забезпечення виконання зобов'язання та всі права і обов'язки заставодавця, і заставодержателя визначаються у іншому письмовому договорі – договорі застави (закладу).

Згідно ст.546 Цивільного кодексу України:

Глава 49 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Параграф 1. Загальні положення про забезпечення виконання зобов'язання

Стаття 546. Види забезпечення виконання зобов'язання

1. Виконання зобов'язання може забезпечуватися неустойкою, порукою, гарантією, заставою, притриманням, завдатком.

При цьому кредитна спілка отримує дохід виключно у якості процентів від надання коштів у кредит. Та і проценти нараховуються так, як вимагає абз.2 п.1.10. Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та абз.3 п.п.14.1.206 Податкового кодексу України, тобто нараховуються на основну суму заборгованості у вигляді відсотків. Від застави ювелірних виробів, як, до речі, і від будь-якого іншого виду застави чи навіть іншої форми забезпечення виконання зобов'язання, кредитна спілка не має ніякого доходу. Предмет застави не є сумою заборгованості. На нього не можна нараховувати проценти. А отже, для звільнення доходу кредитної спілки від оподаткування в силу вимог п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.157.4. Податкового Кодексу України нема ніякого значення, - чи забезпечувалось виконання зобов'язання за операцією з активом будь-яким видом забезпечення, чи ні, та і взагалі навіть нема значення, - чи був той правочин з забезпечення виконання зобов'язання правомірним, бо дохід від операції з активом ніяким чином не пов'язаний правочином з забезпечення виконання зобов'язання.

А чи є правомірною діяльність кредитних спілок взагалі з укладання договорів про заставу (заклад) ювелірних виробів? Державні податкові ревізори-інспектори вважають, що така діяльність для кредитної спілки є неправомірною, принаймні, з виробами з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння. А як насправді? А насправді так:

Згідно ст.576 Цивільного кодексу України:

Стаття 576. Предмет застави

1. Предметом застави може бути будь-яке майно (зокрема річ, цінні папери, майнові права), що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення.

2. Предметом застави може бути майно, яке заставодавець набуде після виникнення застави (майбутній урожай, приплід худоби тощо).

3. Права заставодержателя (право застави) на річ, яка є предметом застави, поширюються на її приналежності, якщо інше не встановлено договором. Право застави поширюється на плоди, продукцію та доходи, одержані від використання заставленого майна, у випадках, встановлених договором.

4. Предметом застави не можуть бути:
культурні цінності, що є об'єктами права державної чи комунальної власності і занесені або підлягають занесенню до Державного реєстру національного культурного надбання;

пам'ятки культурної спадщини, занесені до Переліку пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації.

5. Предметом застави не можуть бути вимоги, які мають особистий характер, а також інші вимоги, застава яких заборонена законом.

6. Предмет застави залишається у заставодавця, якщо інше не встановлено договором або законом.

7. Застава окремих видів майна може бути заборонена або обмежена законом.

Ювелірні вироби – майно, що може бути відчужене заставодавцем і на яке може бути звернене стягнення, та і під ознаки предметів згідно ч.4 ст.576 Цивільного кодексу України не підпадають. До речі, а чому податкові ревізори – інспектори вирішили, що ювелірні вироби, які приймає у заставу (заклад) Кредитна спілка "САМОПОМІЧ", це саме вироби з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння? З яких таких підстав? До ювелірних виробів також відносяться вироби з недорогоцінних металів і недорогоцінного каміння, з дерева, скла, кістки тощо.

У Акті перевірки ревізори - інспектори посилаються на норми Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», а також на «Інструкцію про порядок одержання, використання, обліку та зберігання металів і дорогоцінного каміння», затверджену наказом Міністерства фінансів України №84 від 06.04.98, та на Постанову Кабінету Міністрів України «Про правила торгівлі дорогоцінними металами (крім банківських металів) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням у сирому та обробленому вигляді і виробами з них, що належать суб'єктам підприємницької діяльності на праві власності» №802 від 04.06.98, які розроблені на підставі вищеназваного Закону. При тому, вони правильно визначають, що кредитні спілки, і Кредитна спілка «САМОПОМІЧ» також, не є суб'єктами підприємницької діяльності, але роблять неправильний висновок про те, що кредитна спілка, як несуб'єкт підприємницької діяльності не має права здійснювати операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням. Цей неправильний висновок є наслідком іншого неправильного висновку про те, що будь-які операції з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням мають право здійснювати тільки суб'єкти підприємницької діяльності. Цей висновок вони ніби-то роблять на підставі аналізу вищеназваних Постанови Кабінету Міністрів України, Інструкції та Закону, бо ними регулюється діяльність з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, які мають право здійснювати тільки суб'єкти підприємницької діяльності. Між тим, Постанова Кабінету Міністрів України «Про правила торгівлі дорогоцінними металами (крім банківських металів) і дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням у сирому та обробленому вигляді і виробами з них, що належать суб'єктам підприємницької діяльності на праві власності» №802 від 04.06.98 ніяким чином не стосується кредитних спілок, бо кредитні спілки згідно до вищенаведеної частини 1 статті 21 Закону України «Про кредитні спілки» не мають права здійснювати будь-яку торгівельну діяльність, а отже, її і не здійснюють, а «Інструкція про порядок одержання, використання, обліку та зберігання металів і дорогоцінного каміння» затверджена наказом Міністерства фінансів України №84 від 06.04.98 регулює діяльність лише суб'єктів підприємницької діяльності. Обидва ці підзаконні нормативні акти розроблені на виконання вимог ст.14 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» і стосуються лише суб'єктів підприємницької діяльності. Про це прямо зазначено у Законі, наприклад у ч.2 ст.14 Закону. У той же час сам Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» не стосується лише суб'єктів підприємництва, а поширюється на усіх без винятку фізичних і юридичних осіб, як суб'єктів підприємницької діяльності, так і таких, що не є суб'єктами підприємницької діяльності, громадян і негромадян, відчизняних і закордонних, резидентів і нерезидентів, що здійснюють відповідні операції на території України. При тому, права та обов'язки усіх цих осіб Законом розмежовуються. Наприклад:

Стаття 1. Визначення основних термінів та понять

У цьому Законі терміни та поняття вживаються у такому значенні:

...

24) ...

Суб'єкти підприємницької діяльності, які виготовляють ювелірні та побутові вироби з дорогоцінних металів, зобов'язані мати іменник, відбиток якого проставляється виготовлювачем на всіх виробках.

25) суб'єктами правовідносин у сфері видобутку, виробництва, використання, зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та проведення операцій з ними можуть бути суб'єкти господарювання незалежно від форм власності, які провадять свою господарську діяльність згідно із законом.

Стаття 4. Порядок видобутку, виробництва та реалізації видобутих і вироблених дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

1. Видобуток дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння провадиться суб'єктами господарювання на підставі ліцензій, одержаних у порядку, встановленому законодавством.

2. Всі суб'єкти підприємницької діяльності незалежно від форм власності, що займаються операціями з дорогоцінними металами, дорогоцінним камінням, дорогоцінним камінням органогенного утворення та напівдорогоцінним камінням, ювелірними виробами з них, проводять їх облік за встановленими формами і подають статистичну звітність. Оперативний облік видобутку, переробки, переміщення дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, ювелірних виробів з них ведеться суб'єктами підприємницької діяльності окремо по кожному виду операцій з урахуванням особливостей технології, виду утворених відходів та виробничих втрат. Особливості обліку дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння визначаються Міністерством фінансів України.

...

5. Суб'єкти підприємницької діяльності, незалежно від форми власності, та фізичні особи в установленому порядку набувають у власність дорогоцінні метали в зливках та виробах, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння на ринках дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння за договорами купівлі-продажу, дарування, іншими цивільно-правовими договорами, а також за правом спадкоємства.

Стаття 10. Право власності на дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння

1. Дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння, нагромаджені в надрах, є об'єктами права власності Українського народу.

Дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння можуть перебувати у державній та інших формах власності, у власності юридичних та фізичних осіб. Право власності на дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння та захист права власності регулюються законодавчими актами України.

Стаття 11. Використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

Використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння провадиться суб'єктами господарювання відповідно до закону, якщо інше не передбачене законами України.

Стаття 12. Використання вторинних ресурсів дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

1. Збирання, облік і здавання відходів та брухту дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, які утворюються в процесі виробництва, провадяться суб'єктами підприємницької діяльності незалежно від форм власності у порядку, визначеному законодавством України. Збирання і первинна обробка відходів і брухту дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння провадяться суб'єктами господарювання на підставі ліцензії, яка видається в порядку, встановленому законодавством.

Звертаємо увагу на цю норму. У ній у першому реченні йде мова про «збирання, облік і здавання відходів та брухту дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння» суб'єктами підприємницької діяльності, а у другому реченні - про те саме, але всіма суб'єктами господарювання, тобто включно з тими суб'єктами господарювання, які не є суб'єктами підприємництва. Відмінність у тому, що перше речення стосується відходів та брухту дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, які утворюються в процесі виробництва, бо згідно цдо ього Закону виробництвом можуть займатися лише суб'єкти підприємництва.

Особливо звертаємо увагу на п.25 ст.1 та ст.11 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними»:

Стаття 1. Визначення основних термінів та понять

У цьому Законі терміни та поняття вживаються у такому значенні:

...

25) суб'єктами правовідносин у сфері видобутку, виробництва, використання, зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та проведення операцій з ними можуть бути суб'єкти господарювання незалежно від форм власності, які провадять свою господарську діяльність згідно із законом.

Стаття 11. Використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння

Використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння провадиться суб'єктами господарювання відповідно до закону, якщо інше не передбачене законами України.

Ці дві норми безпосередньо стосуються операцій з ювелірними виробами кредитних спілок, які не є суб'єктами підприємницької діяльності, але є суб'єктами господарювання. Закон прямо вказує, що такі суб'єкти господарювання, які провадять свою господарську діяльність згідно із законом, можуть бути суб'єктами правовідносин у сфері видобутку, виробництва, використання, зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та проведення операцій з ними. Звертаємо увагу, що у цих нормах під "законом" мається на увазі закон у широкому значенні (як законодавство), а не Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», тому, що за текстом, коли слово "закон" вживається у значенні – "цей Закон", воно пишеться з великої літери, а в інших випадках - з малої.

А чи проводить кредитна спілка свою господарську діяльність згідно із законом,

укладаючи правочини з застави (закладу) ювелірних виробів? Для з'ясування цього питання треба звернутись знову до ст.21 Закону України «Про кредитні спілки»:

Стаття 21. Господарська діяльність кредитної спілки

1. Кредитна спілка відповідно до свого статуту:

...

надає кредити своїм членам на умовах їх платності, строковості та забезпеченості в готівковій та безготівковій формі.

...

2. Кредитна спілка має право самостійно встановлювати:

розмір плати (процентів), яка розподіляється на пайові членські внески та нараховується на внески (вклади), що знаходяться на депозитних рахунках членів кредитної спілки;

розмір плати (процентів) за користування кредитами, наданими кредитною спілкою;

ціни (тарифи) на послуги, що надаються кредитною спілкою;

види кредитів, що надаються кредитною спілкою, умови надання та строки повернення кредитів;

способи забезпечення кредитних зобов'язань, вимоги щодо забезпечення погашення кредитів.

А отже, згідно до ч.1 ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» однією з обов'язкових умов надання кредитів кредитною спілкою своїм членам є забезпеченість кредиту, тобто обов'язкове використання кредитною спілкою хоча б одного з перелічених у ст.546 Цивільного кодексу України виду (способу) забезпечення виконання зобов'язання. А згідно до ч.2 ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» кредитна спілка має право самостійно встановлювати способи забезпечення кредитних зобов'язань, вимоги щодо забезпечення погашення кредитів. Таким чином, кредитна спілка, з одного боку, зобов'язана обов'язково використовувати забезпечення виконання зобов'язання, а з іншого боку - наділена правом на самостійне обрання способу (виду) забезпечення виконання зобов'язання. Тож самостійне обрання Кредитною спілкою «САМОПОМІЧ», як способу (виду) забезпечення виконання зобов'язання - забезпечення у вигляді застави (закладу) ювелірних виробів є такими діями, що цілком відповідають вимогам ст.21 Закону України «Про кредитні спілки».

Крім того, слід зазначити, що дуже приємно, що рідна податкова адміністрація піклується про Кредитну спілку «САМОПОМІЧ», і на підставі аналізу ст.83 – 86 Цивільного кодексу України доводить, що кредитна спілка має право поряд зі своєю основною діяльністю здійснювати підприємницьку діяльність, якби тільки податки сплачувала. Але, на жаль, це теж помилковий висновок. Завадою тому є аб.2 ч.1 ст. 21 Закону України «Про кредитні спілки»:

Стаття 21. Господарська діяльність кредитної спілки

...

Проведення кредитною спілкою іншої діяльності, крім передбаченої цим Законом, не допускається.

...

А отже, в силу п.25 ст.1 та ст.11 Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», а також ч.1 та 2 ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» здійснення кредитною спілкою діяльності з прийняття у заставу (заклад) ювелірних виробів не є порушенням законодавства. У той же час, надання кредитною спілкою своїм членам фінансових кредитів та отримання за це доходу у вигляді процентів є діяльністю кредитної спілки, прямо передбаченою ст.21 Закону України «Про кредитні спілки» у вичерпному переліку діяльності, дозволеної кредитним спілкам. Дохід від такої діяльності цілком узгоджується з вимогами п.п.7.11.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та п.157.4. Податкового Кодексу України, як такий, що звільняється від оподаткування. А отже, Кредитна спілка «САМОПОМІЧ», здійснюючи діяльність з надання фінансових кредитів своїм членам, у тому числі під заставу ювелірних виробів, не вишла за межі діяльності, дозволеної законодавством для здійснення кредитним спілкам, та не здійснювала не притаманної кредитним спілкам діяльності. Відповідно, ніяких доходів з інших джерел, що підлягають оподаткуванню, кредитна спілка не мала. Тож звинувачення у заниженні «задекларованих кредитною спілкою показників рядку 10 Податкового

звіту про використання коштів неприбутковими установами і організаціями «Сума доходів з інших джерел, що підлягає оподаткуванню», «Дохід з інших джерел, що підлягає оподаткуванню», а відповідно, і у порушенні абз.2 п.п.7.11.9 п.7.11 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» та абз.2 п.157.11 ст.157 Податкового Кодексу України, є безпідставними.

Наприкінці слід зазначити, що за місяць раніше, ніж відбулася ця перевірка податкової інспекції, перевірку діяльності Кредитної спілки "САМОПОМІЧ" здійснила Прокуратура м.Харкова, у тому числі і щодо здійснення кредитною спілкою операцій з застави (закладу) ювелірних виробів. Прокуратура не знайшла порушень у діях кредитної спілки. Тож, виходить, що прокурор міста Харкова дурніший ніж ревізори – інспектори Юношев С.А. та Гаврюшенко А.В., чи може гірше знає законодавство України?

На підставі вищевикладеного, зважаючи на те, що інших порушень у діяльності Кредитної спілки «САМОПОМІЧ» перевіркою не виявлено, керуючись п.86.7 статті 86 Податкового кодексу України, -

просимо:

1. Скасувати Акт планової виїзної перевірки №2870/22-014/22684157 від 10.10.2011 р., як такий, що суперечить чинному законодавству України.

2. Розгляд цього заперечення провести за участі представника Кредитної спілки «САМОПОМІЧ».

Голова правління
Кредитної спілки «САМОПОМІЧ»

Захарова Н.М.